

L03 - 1 - CRITICAL THINKING (TƯ DUY PHẢN BIỆN) - TS. VŨ THẾ DŨNG - THINKING SCHOOL

- Tư duy phản biện là gì?
- Làm sao để rèn luyện tư duy phản biện
- 5 rào cản của tư duy phản biện
- 6 bậc của tư duy phản biện
- 8 thành phần của tư duy phản biện
- 10 tiêu chuẩn của tư duy phản biện - ứng dụng
- Làm thế nào để rèn luyện cách nhìn đa chiều

Playlist: [▶ Tư duy phản biện là gì?](#)

L03 - 2 - CRITICAL THINKING (TƯ DUY PHẢN BIỆN) - **EXAMPLES #1**

- Lưu ý về định lượng, về minh chứng (evidence)

Vì post trước nhận được nhiều sự chú ý, nên post này mình chỉ ra thêm một lỗi mà nhiều bạn mắc phải khi viết email: **TELLING instead of SHOWING** — dịch đại khái là chỉ nói suông mà không có bằng chứng gì cả. Mình **nhấn mạnh từ SHOW**; nó thực sự quan trọng.

Ví dụ 1: Nhiều bạn viết “I am very passionate about your research.” Passion của bạn nó thể hiện ở chỗ nào: bạn đã từng đọc nghiên cứu nào của nhóm chưa, thesis của bạn về cái gì, bạn đã từng làm independent project, hay bất cứ cái gì liên quan đến nghiên cứu của nhóm chưa. Nếu tất cả các câu trả lời đều là chưa thì đó là bằng chứng rõ nhất cho thấy bạn chưa từng có passion cho hướng nghiên cứu đó, hoặc nếu có cũng chỉ là một dạng second thought. Nếu bạn đã từng đã làm bất kì một project gì đó liên quan thì hãy show nó trong CV, hoặc nói cụ thể hơn trong email, thay vì chỉ nói “suông”, tốn không gian. Nên nhớ các email cần phải ngắn gọn, súc tích.

Ví dụ 2: nhiều bạn viết “I believe that my background fits your research group very well”. Nghĩ sâu thêm một chút thì bạn sẽ thấy, nếu thực sự background của bạn phù hợp thì họ sẽ tự biết (và họ là người biết rõ nhất), do đó không cần thiết phải nói vậy. Trong trường hợp ngược lại, họ cho rằng background của bạn không phù hợp, viết như vậy càng cho thấy bạn không hiểu gì về nghiên cứu của họ cả. Thay vào viết như vậy, chỉ cần cố gắng liệt kê vào CV tất cả những gì mà bạn tin là có liên quan tới nghiên cứu của họ, ví dụ như online courses đã học (nếu như undergraduate degree của bạn không liên quan đến ngành bạn đang apply), hoặc các project bạn đã tự làm mà liên quan đến hướng nghiên cứu của lab.

L03 - 3 - CRITICAL THINKING (TƯ DUY PHẢN BIỆN) - **EXAMPLES #2**

Học tư duy phản biện là học gì?
(Từ fb TS. Vũ Thế Dũng)

Câu chuyện 1:

Sếp và nhân viên đi dự hội thảo. Về Sếp hỏi: các em học được gì từ phát biểu của anh K mà thấy tâm đắc thế?

Nhân viên: dạ, em thấy hay lắm, anh K nói trong những năm tới, phải chuẩn bị cho thế hệ trẻ như tụi em làm việc với công nghệ.

Sếp: vậy thì có gì là hay? Ngày nào em chẳng đang làm việc với công nghệ? Với máy tính, internet, e-learning? Và hàng trăm thứ khác?

Nhân viên: uh nhỉ...mà thấy anh nói hay...

Sếp: Anh nói chính xác là: hiện nay robot đã có thể làm được rất nhiều việc thay con người, và chúng ta cần chuẩn bị cho sinh viên của mình khả năng cùng làm việc với các con robot bên cạnh thay vì làm việc với đồng nghiệp. Thì ý chính là khả năng phối hợp và làm việc cùng robot, hiểu điểm mạnh, yếu của mình so với robot để khai thác và thích nghi. Còn nói như em thì chẳng còn gì là cái ý của anh K cả.

Câu chuyện 2:

Nhân viên: Đợt này có 20 nhóm vào vòng chung kết thuyết trình. Nếu cho thuyết trình trên sân khấu lớn thì sẽ rất mất thời gian. Em đề nghị sẽ tổ chức thành 4 phòng, mỗi phòng 2 giám khảo, mỗi nhóm sẽ có 15 phút thuyết trình riêng với giám khảo theo thang điểm chung. Sau đó dựa vào kết quả của 4 ban giám khảo để chọn ra nhóm đạt giải nhất, nhì, ba.

Sếp: Mục tiêu của Cuộc thi này là gì?

Nhân viên: dạ, để chọn ra các đội nhất nhì ba...

Sếp: không, mục tiêu của cuộc thi này là để các em sinh viên có cơ hội được thực tập đứng trên 1 sân khấu lớn, chuyên nghiệp, với giám khảo và rất nhiều thính giả. Để các em thực sự lần đầu tiên trải nghiệm thế nào là Nói chuyện với công chúng. Điều này đã quy định rõ trong thể lệ ngay từ đầu.

Nhân viên: nhưng mà 20 đội, mỗi đội 15 phút và thêm cả hỏi đáp thì sẽ rất lâu.

Sếp: Câu hỏi là: đâu là mục tiêu chính? Tiết kiệm thời gian hay cơ hội cho sinh viên thuyết trình trên 1 sân khấu lớn, chuyên nghiệp? Không thể hy sinh mục tiêu chính một cách tùy tiện, mà phải đi tìm giải pháp để đáp ứng nó.

Bạn có gặp các trường hợp na ná như thế trong công ty mình? Câu chuyện 1 – nghe mà thực ra **không hiểu ý chính hoặc thích khái quát hóa một cách “vô nghĩa”**, nên nghe mà thực ra không học được gì.

Câu chuyện 2- nghiêm trọng và phổ biến hơn, không hiểu được **đâu là mục tiêu chính (phải đạt) nên dễ dàng từ bỏ chỉ vì những trở ngại nhỏ**. Thoạt nghe tưởng là có ý tưởng mới, thực chất là đánh mất mục tiêu.

Khả năng nhận biết và liên tục **tập trung vào vấn đề chính, mục tiêu chính** là yêu cầu đầu tiên, cơ bản của người có tư duy phản biện- critical thinking- **tư duy vào cái cốt lõi** – kỹ năng liên tục đứng trong top 10 kỹ năng quan trọng hàng đầu do World Economic Forum bình chọn.

L03 - 4 - CRITICAL THINKING (TƯ DUY PHẢN BIỆN) - **EXAMPLES #3**

Chia đều có công bằng?

(Từ fb TS. Vũ Thế Dũng)

L: bạn em làm ngân hàng A, cứ 2 tuần là bên đó bắt nó ngủ lại 1 đêm chủ nhật tại ngân hàng. Mà chỉ những ai chưa có gia đình mới phải trực kiểu đó.

D: thì?

L: thì bắt công

D: tại sao bắt công?

L: thì tại sao không chia đều, có gia đình hay không có gia đình đều phải trực?

D: tại sao chia đều lại công bằng?

L: ai cũng đi làm, chia đều là công bằng

D: có trường hợp nào chia đều không công bằng không?

L: ???

D: ví dụ, em có muốn giám đốc cũng phải trực đêm như các nhân viên trẻ, ít kinh nghiệm?

L: có thể, để đảm bảo công bằng

D: vậy những công việc phức tạp, vất vả như lập chiến lược kinh doanh, bán dự án lớn, đối ngoại - những thứ chỉ giám đốc làm nổi thì có chia được cho các bạn trẻ không? Ai sẽ chia “đều việc” này?

L: ok, em hiểu rồi, chia đều không nhất thiết tạo ra công bằng

D: không, chia “đều” tạo ra công bằng, nhưng đều ở đây là đều trong sự xem xét toàn diện giữa các công việc và khả năng của từng thành viên trong tổ chức, chứ không phải “chia đều” trong từng công việc.

Người hay tị nạnh, so đo trong công việc, hay thấy bất công nhiều khi là vì chỉ thấy cái mình làm, mà không thấy cái người khác làm. Nhìn rộng hơn thì sẽ thấy cuộc sống khá công bằng.

L03 - 5 - CRITICAL THINKING (TƯ DUY PHẢN BIỆN) - EXAMPLES #4

- Các góc nhìn khác nhau

- Phương pháp luận - đúng/sai

<https://classroom.google.com/c/NjY0MDc5NTg5OTk1/m/NjcwMDE3MTY5MTg4/details>

L03 - 6 - CRITICAL THINKING - HOW TO BE A CRITICAL THINKER

Fake News: Fact & Fiction - Episode 6: How to be a critical thinker

L03 - 7 - CRITICAL THINKING - CHẤP NHẬN SỰ KHÁC BIỆT

<https://thesaigontimes.vn/chap-nhan-su-khac-biet/>

▶ FBNC - **Tôn trọng sự khác biệt** trong giáo dục - liệu có dễ dàng?

Bài thi Văn điểm tuyệt đối trong kỳ thi Đại học khó nhất thế giới tại Trung Quốc khiến dân mạng chỉ biết thốt lên quá đỉnh